

Posudek na diplomovou práci
Mgr. Markéta Minářová
Historický vývoj koncepce univerzálního základního příjmu

Ústav politologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Předložená diplomová práce „Historický vývoj koncepce univerzálního základního příjmu“, jak již napovídá její název, se zaměřuje na důležité téma postupné dějinné krystalizace pojetí všeobecného neboli univerzálního základního příjmu. Pohybuje se přitom jak v dějinách politického myšlení a v politické filosofii, tak v politických dějinách, které sleduje až do současnosti. Významným způsobem tak doplňuje diskuse o univerzálním základním příjmu, jež se zaměřují pouze na současnou problematiku, nebo nanejvýš na problematiku posledních desetiletí. Provázání historických intelektuálních a politických zdrojů se současným kontextem je v této práci mimořádné a výrazně přispívá k porozumění zkoumaného tématu. Práci lze hodnotit jako velmi zdařilý počin.

Autorka diplomové práce po uvedení do tématu v první části nejprve analyzuje první koncepčně formulované návrhy minimálních a základních příjmů u Thomase Morea a Johannese Ludovicuse Vivese. Zejména Vivesův spis si zaslouží pozornost. Zatímco Moreova práce *Utopie* z roku 1516 je dobře známa, i když mnozí o ní nevědí v souvislosti se základním příjmem, latinský spis *De Subvencione Pauperum sive de Humanis Necessitatibus* od španělského humanisty Vivese napsaný o deset let později zapadl a zaslouží si analýzu. Autorka diplomové práce se zaměřuje jak na obsah tohoto textu, tak i na politicko-historický kontext, jemuž byl spis adresován. Zatímco přímý kontext určovala anglická žádost o napsání spisu, dobová situace v Bruggách a španělská nadvláda, spis se zaměřil rovněž a především na širší rámec tehdejších sociálních reforem, které by mohly být prováděny světskou administrativou. Vivesovým předpokladem bylo odstranění válek a rozmáhající se chudoby a zajištění lidské důstojnosti. Cílem jeho koncepce univerzálního základního příjmu bylo rozvinutí intersubjektivních vztahů směrem k solidaritě.

Diplomová práce však nezůstává jen u prezentace a analýzy historických koncepcí, ale zaměřuje se také na jejich kritické čtení ze strany jejich odpůrců. Ukazuje tak potenciální i reálné limity zkoumaných prací a následně zkoumá názory na základní příjem a podobná opatření u pozdějších utopistů a dalších autorů. Věnuje se přitom zejména pozicím Thomase Painea, Charlese Fouriera či Stuartu Millovi, podrobněji například idejím Martina Luthera Kinga nebo práci Bertranda Russella *Roads to Freedom: Socialism, Anarchism and Syndicalism*. Z dalších autorů se zabývá Paulem Samuelsonem, Johnem Kennethem

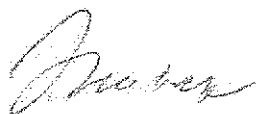
Galbraithem, Jamesem Tobinem, Paulem Samuelsonem či Johnem Maynardem Keynesem. Zkoumá přitom zápornou daň z příjmu jako jednu z verzí základního příjmu. Co se týče samotného názvu, autorka odkazuje na práci o Johnu S. Millovi *History of Socialist Thought*, v níž George Cole rozebírá Millův pojem „základního příjmu“, který se později rozšířil do veřejných debat a je užíván až do současnosti.

Autorka se dále zabývá založením evropské sítě Basic Income European Network (BIEN) v roce 1986, která byla později v důsledku zájmu participantů z dalších zemí světa redefinována v celosvětovou síť Basic Income Earth Network. Probírá přitom aktuální návrh na zavedení všeobecného základního příjmu, jenž by byl v pravidelných intervalech vyplácen všem občanům a mohl tak zajistit reálnou svobodu a základy rovnosti všem; především v návaznosti na ideje Phillipa van Parijse. Zároveň autorka uvádí praktické zkušenosti s dlouhodobou realizací vyplácení všeobecného základního příjmu na Aljašce a s krátkodobějšími experimenty v Brazílii, Indii, Íránu, Namibii, Kanadě či Indii. Lze dodat, že v současné době se chystá zavedení tohoto druhu příjmu ve Finsku a připravuje se referendum o jeho implementaci ve Švýcarsku. Nesporně se jedná o celosvětovou diskusi o významné myšlence, jež stojí za pozornost z více důvodů. Je cenné, že autorka práce zkoumala její pozitiva i negativa v různých klíčových interpretacích a dějinných kontextech.

Markéta Minářová svojí diplomovou prací prokázala, že je schopna analyzovat relevantní téma, nastudovat odpovídající domácí a zahraniční literaturu a adekvátně ji zpracovat. Především je nutné ocenit nastudování latinských zdrojů, jež jsou těžko dostupné a jež autorka zpracovala během svého studijního pobytu ve Velké Británii.

Analyzovala relevantní literaturu a připravila tak podklad pro další rozbory, jež umožní rozvinutí různých jednotlivých interpretačních proudů, které se zabývají daným tématem. Výzvou pro další činnost by mohla být publikace autorčina článku v nějakém odborném časopisu na základě výběru některých částí diplomové práce, především částí o historických zdrojích v latinském spisu J. L. Vivese.

Autorka prokázala nejen schopnost zpracovat téma diplomové práce, ale doložila také své artikulační a stylistické schopnosti. Jedná se o kvalitní práci, která si zaslouží uznání. Splňuje nároky kladené na diplomovou práci na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji známku „výborně“ a udělení titulu Mgr.

Praha, 2. 5. 2016

Doc. PhDr. Marek Hrubec, PhD.
Filosofický ústav Akademie věd ČR